ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

12 Φεβρουαρίου 2019 | ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ | Αρ. Φύλλου **19**

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4591

Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία: α) της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, για την προσβασιμότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα και β) του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/2455 του Συμβουλίου της 5ης Δεκεμβρίου 2017.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2016/2102 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΤΗΣ 26ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΙΣΤΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΓΙΑ ΦΟΡΗΤΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1
Αντικείμενο
(άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Αντικείμενο του παρόντος Μέρους είναι η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2016 (Ε.Ε. L 327), για την προσβασιμότητα σε ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα, για να καταστούν περισσότερο προσβάσιμοι στους χρήστες και ιδίως στα άτομα με αναπηρίες.

Άρθρο 2
Πεδίο εφαρμογής
(άρθρο 1 παρ. 2, 3, 4 και 5 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

1. Με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους θεσπίζονται οι κανόνες, οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις για την κατασκευή, το περιεχόμενο και τη λειτουργία των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 3, που εξασφαλίζουν ότι οι ιστότοποι, ανεξάρτητα από τη συσκευή που χρησιμοποιείται για την πρόσβαση σε αυτούς, και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές, τις οποίες χρησιμοποιούν για την παροχή των υπηρεσιών τους, πληρούν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4 και είναι περισσότερο προσβάσιμοι στους χρήστες και ιδίως στα άτομα με αναπηρίες.

2. Εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος:

α) οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων και των θυγατρικών τους, καθώς και άλλων φορέων ή των θυγατρικών τους που εκπληρώνουν αποστολή ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής δημόσιας υπηρεσίας,

β) οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές των μη κυβερνητικών οργανώσεων (Μ.Κ.Ο.) που δεν παρέχουν υπηρεσίες βασικές για το κοινό ή υπηρεσίες που εξειδικεύονται στην κάλυψη των αναγκών των ατόμων με αναπηρίες ή προορίζονται για τα άτομα αυτά.

3. Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται στο περιεχόμενο των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές που ακολουθεί:

α) μορφότυποι αρχείων γραφείου που δημοσιεύθηκαν πριν από τις 23 Σεπτεμβρίου 2018, εκτός αν το περιεχόμενο αυτό είναι αναγκαίο για τις ενεργές διοικητικές διαδικασίες των αρμοδιοτήτων που ασκούνται από τον οικείο οργανισμό του δημόσιου τομέα,

β) προεγγεγραμμένα μέσα με διάσταση χρόνου (prerecorded time based media) που δημοσιεύθηκαν πριν από τις 23 Σεπτεμβρίου 2020,

γ) μέσα με διάσταση χρόνου σε ζωντανή μετάδοση (live timebased media),

δ) επιγραμμικοί χάρτες (online maps) και υπηρεσίες χαρτογράφησης, εφόσον παρέχονται αναγκαίες πληροφορίες με προσβάσιμο ψηφιακό τρόπο για χάρτες που προορίζονται για χρήσεις πλοήγησης,

ε) περιεχόμενο τρίτων που ούτε χρηματοδοτείται ούτε επιχορηγείται ούτε αναπτύσσεται από τον οικείο οργανισμό του δημόσιου τομέα ούτε είναι υπό τον έλεγχό του,

στ) αναπαραγωγές αντικειμένων συλλογών κληρονομιάς που δεν μπορεί να γίνουν πλήρως προσβάσιμα, λόγω είτε:

αα. της ασυμβατότητας των απαιτήσεων προσβασιμότητας είτε με τη συντήρηση του οικείου αντικειμένου είτε με την αυθεντικότητα της αναπαραγωγής,

ββ. της μη διαθεσιμότητας αυτοματοποιημένων και οικονομικά αποδοτικών λύσεων που θα μπορούσαν εύκολα να εξάγουν το κείμενο χειρογράφων ή άλλων αντικειμένων συλλογών κληρονομιάς και να το μετατρέψουν σε μορφή περιεχομένου συμβατή με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας,

ζ) το περιεχόμενο εξωδικτύων (extranets) και ενδοδικτύων (intranets), δηλαδή ιστότοπων αποκλειστικά διαθέσιμων σε μια κλειστή ομάδα ατόμων και όχι στο ευρύ κοινό, περιεχόμενο το οποίο δημοσιεύθηκε πριν από τις 23 Σεπτεμβρίου 2019, εωσότου οι συγκεκριμένοι ιστότοποι υποστούν ουσιαστική αναθεώρηση,

η) το περιεχόμενο των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές που χαρακτηρίζονται ως αρχεία (archived), υπό την έννοια ότι αυτά περιέχουν αποκλειστικά περιεχόμενο που ούτε είναι αναγκαίο για ενεργές διοικητικές διαδικασίες ούτε επικαιροποιείται ούτε είναι πλέον ενεργό μετά την 23η Σεπτεμβρίου 2019. Η αμιγώς τεχνική συντήρηση δεν θεωρείται επικαιροποίηση του περιεχομένου του ιστότοπου ή της εφαρμογής για φορητές συσκευές.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), μπορεί να εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος Μέρους ιστότοποι και εφαρμογές για φορητές συσκευές σχολείων, νηπιαγωγείων ή παιδικών σταθμών, πλην του περιεχομένου που σχετίζεται με βασικές επιγραμμικές (on line) διοικητικές λειτουργίες, και με την προϋπόθεση ότι διασφαλίζονται τα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρία.

Άρθρο 3
Ορισμοί
(άρθρο 3 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους ισχύουν οι εξής ορισμοί:

1. «Οργανισμός του δημόσιου τομέα»: το κράτος, κατά την έννοια της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), οι περιφερειακές ή οι τοπικές αρχές (Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού), οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου της περίπτωσης 4 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α' 147), ή οι ενώσεις μίας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, εφόσον οι ενώσεις αυτές έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα.

2. «Εφαρμογές για φορητές συσκευές»: το λογισμικό εφαρμογών που σχεδιάζεται και αναπτύσσεται από οργανισμούς του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό τους για χρήση, από το ευρύ κοινό, υπαλλήλους και εργαζομένους στους οργανισμούς του δημόσιου τομέα, σε φορητές συσκευές, όπως έξυπνα τηλέφωνα και ταμπλέτες. Οι εφαρμογές για φορητές συσκευές δεν περιλαμβάνουν το λογισμικό που ελέγχει τις εν λόγω συσκευές (λειτουργικά συστήματα για φορητές συσκευές) ή το ίδιο το λογισμικό.

3. «Πρότυπο»: το πρότυπο, σύμφωνα με το σημείο 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού (Ε.Ε.) αριθμ. 1025/2012 (E.E.L 316).

4. «Ευρωπαϊκό πρότυπο»: το ευρωπαϊκό πρότυπο σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 1) στοιχείο β) του κανονισμού (Ε.Ε.) αριθμ. 1025/2012.

5. «Εναρμονισμένο πρότυπο»: το εναρμονισμένο πρότυπο, σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 1) στοιχείο γ' του κανονισμού (Ε.Ε.) αριθμ. 1025/2012.

6. «Μέσα με διάσταση χρόνου» (time-based media): τα μέσα μίας από τις εξής μορφές: αποκλειστικά ήχου, αποκλειστικά βίντεο, ήχου και βίντεο, συνδυασμό ήχου ή και βίντεο με διαδραστικότητα.

7.«Αντικείμενα πολιτιστικών συλλογών»: τα αγαθά που μπορεί να ανήκουν στο Δημόσιο ή σε ιδιώτη, τα οποία παρουσιάζουν ιστορικό, καλλιτεχνικό, αρχαιολογικό, αισθητικό, επιστημονικό ή τεχνικό ενδιαφέρον και αποτελούν μέρος συλλογών που συντηρούνται από πολιτιστικά ιδρύματα, όπως βιβλιοθήκες, αρχεία και μουσεία.

8.«Δεδομένα μέτρησης»: τα ποσοτικά αποτελέσματα της δραστηριότητας παρακολούθησης που διενεργείται, προκειμένου να διαπιστωθεί η συμβατότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4. Καλύπτουν τόσο ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με το δείγμα ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές που ελέγχονται (όπως, ιδίως, αριθμός ιστότοπων και εφαρμογών δυνητικά με τον αριθμό επισκεπτών και χρηστών τους) και ποσοτικές πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο προσβασιμότητας.

9.«Άτομα με αναπηρίες» (Α.μεΑ.): τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, ψυχικές, διανοητικές ή αισθητηριακές δυσχέρειες, οι οποίες, σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, ιδίως θεσμικά, περιβαλλοντικά ή εμπόδια κοινωνικής συμπεριφοράς, μπορεί να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή των ατόμων αυτών στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους (άρθρο 60 παρ. 1 του ν. 4488/2017, Α’137, και άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των Α.μεΑ. που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4074/2012, Α' 88).

10. «Προσβασιμότητα»: οι αρχές και οι τεχνικές που πρέπει να τηρούνται κατά το σχεδιασμό, την κατασκευή, τη λειτουργία, τη συντήρηση και την επικαιροποίηαη ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, προκειμένου να καθίστανται προσβάσιμοι στους χρήστες, ιδίως στα άτομα με αναπηρίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β’
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 4
Απαιτήσεις για την προσβασιμότητα των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές
(άρθρο 4 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

1. Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα σχεδιάζουν, αναπτύσσουν, λειτουργούν και συντηρούν ιστότοπους και

εφαρμογές για φορητές συσκευές, τηρώντας τις αρχές της προσβασιμότητας, στις οποίες περιλαμβάνονται οι επιμέρους αρχές της αντιληπτικότητας, της χρηστικότητας, της κατανοησιμότητας και της στιβαρότητας.

2. Οι επιμέρους αρχές της προσβασιμότητας έχουν την ακόλουθη έννοια:

α) αντιληπτικότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και τα συστατικά στοιχεία της διεπαφής με τον χρήστη παρουσιάζονται στους χρήστες με τρόπους που αυτοί μπορούν να αντιληφθούν,

β) χρηστικότητα, που σημαίνει ότι τα συστατικά στοιχεία διεπαφής με τον χρήστη και η πλοήγηση είναι εύχρηστα,

γ) κατανοησιμότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και η λειτουργία της διεπαφής με τον χρήστη είναι κατανοητές,

δ) στιβαρότητα, που σημαίνει ότι το περιεχόμενο είναι αρκετά στιβαρό, ώστε να ερμηνεύεται αξιόπιστα από ευρύ φάσμα πρακτόρων χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και υποστηρικτικών τεχνολογιών.

Άρθρο 5
Δυσανάλογη επιβάρυνση
(άρθρο 5 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

1. Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα μπορεί να απέχουν από τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4, αν η εφαρμογή των τελευταίων συνεπάγεται δυσανάλογη επιβάρυνση για αυτούς.

2. Για να εκτιμηθεί ο βαθμός, στον οποίο η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας συνεπάγεται δυσανάλογη επιβάρυνση, οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα λαμβάνουν υπόψη τις σχετικές περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των ακολούθων:

α) το μέγεθος, τους πόρους και τον χαρακτήρα του οργανισμού του δημόσιου τομέα,

β) το εκτιμώμενο κόστος και τα οφέλη για τον σχετικό οργανισμό του δημόσιου τομέα σε σχέση με τα εκτιμώμενα οφέλη για τα άτομα με αναπηρίες, λαμβάνοντας υπόψη τη συχνότητα και τη διάρκεια της χρήσης του συγκεκριμένου ιστότοπου ή της εφαρμογής για φορητές συσκευές.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα διενεργούν την αρχική εκτίμηση και αξιολόγηση του βαθμού, στον οποίο η συμμόρφωση στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4 συνεπάγεται δυσανάλογη επιβάρυνση.

4. Όταν ένας οργανισμός του δημόσιου τομέα κάνει χρήση της προβλεπόμενης από την παράγραφο 1 παρέκκλισης για έναν συγκεκριμένο ιστότοπο ή εφαρμογή για φορητές συσκευές, μετά τη διενέργεια της εκτίμησης και αξιολόγησης της παραγράφου 2, διευκρινίζει, με ειδική αιτιολογία, στη δήλωση προσβασιμότητας του άρθρου 7 τα μέρη των απαιτήσεων προσβασιμότητας, με τα οποία δεν ήταν δυνατή η συμμόρφωση και παρέχει τυχόν προσβάσιμες εναλλακτικές επιλογές.

Άρθρο 6
Τεκμήριο συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας
(άρθρο 6 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

1. Το περιεχόμενο των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές που συμμορφώνονται στα εναρμονισμένα πρότυπα ή στα μέρη τους και στα στοιχεία αναφοράς που έχει δημοσιεύσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τον Κανονισμό (Ε.Ε.) 1025/2012, θεωρείται ότι συμμορφώνεται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4 των εν λόγω προτύπων ή των μερών τους.

2. Εφόσον δεν έχουν δημοσιευθεί στοιχεία αναφοράς των εναρμονισμένων προτύπων της παραγράφου 1, το περιεχόμενο των εφαρμογών για φορητές συσκευές που συμμορφώνεται στις τεχνικές προδιαγραφές ή τα μέρη τους θεωρείται ότι συμμορφώνεται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4, τις οποίες καλύπτουν οι τεχνικές προδιαγραφές ή τα μέρη τους, εφόσον ανταποκρίνεται και είναι σύμφωνο προς τις σχετικές τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

3. Εφόσον δεν έχουν δημοσιευθεί στοιχεία αναφοράς του εναρμονισμένου προτύπου της παραγράφου 1, το περιεχόμενο των ιστότοπων που πληροί τις απαιτήσεις του ευρωπαϊκού προτύπου ΕΝ 301 549 V1.1.2 (2015-04) ή μέρη τους θεωρείται ότι συμμορφώνεται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4, και που καλύπτουν οι εν λόγω σχετικές απαιτήσεις ή των μερών τους. Εφόσον δεν έχουν δημοσιευθεί στοιχεία αναφοράς του εναρμονισμένου προτύπου της παραγράφου 1, ελλείψει των τεχνικών προδιαγραφών της παραγράφου 2, το περιεχόμενο των ιστότοπων που πληροί τις οικείες απαιτήσεις του ευρωπαϊκού προτύπου ΕΝ 301 549 V1.1.2 (2015-04) ή των μερών τους θεωρείται ότι συμμορφώνεται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας που ορίζονται στο άρθρο 4 και που καλύπτουν οι εν λόγω σχετικές απαιτήσεις ή τα μέρη τους.

4. Εφόσον έχουν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στοιχεία αναφοράς που παραπέμπουν σε μια πιο πρόσφατη έκδοση του ευρωπαϊκού προτύπου ΕΝ 301 549 V1.1.2 (2015-04) ή σε ευρωπαϊκό πρότυπο που το αντικαθιστά, εφαρμόζεται η πιο πρόσφατη έκδοση του προτύπου αυτού, ή το πρότυπο που το αντικαθιστά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ’
ΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 7
Μορφή και περιεχόμενο της δήλωσης προσβασιμότητας
(άρθρο 7 παρ. 1 εδάφια πρώτο, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο και παρ. 2 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

1. Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα παρέχουν και επικαιροποιούν χωρίς καθυστέρηση, μόλις επέλθει ουσιώδης μεταβολή και σε κάθε περίπτωση σε ετήσια βάση, λεπτομερή, περιεκτική και σαφή δήλωση προσβασιμότητας για τη συμμόρφωση των ιστότοπων και των εφαρμογών τους για φορητές συσκευές στις διατάξεις του παρόντος Μέρους.

2. Για τους ιστότοπους των οργανισμών του δημόσιου τομέα, η δήλωση προσβασιμότητας παρέχεται σε προσβάσιμη μορφή, σύμφωνα με το υπόδειγμα δήλωσης

προσβασιμότητας της παραγράφου 4, και αναρτάται στον ιστότοπο του οικείου φορέα.

3. Για τις εφαρμογές για φορητές συσκευές, η δήλωση προσβασιμότητας παρέχεται σε προσβάσιμη μορφή, σύμφωνα με την παράγραφο 4 και το υπόδειγμα δήλωσης της παραγράφου 5, και είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του οργανισμού του δημόσιου τομέα, ο οποίος ανέπτυξε την οικεία εφαρμογή για φορητές συσκευές, ή διατίθεται ταυτόχρονα με άλλα πληροφοριακά στοιχεία κατά την τηλεφόρτωση της εφαρμογής.

4. Η δήλωση προσβασιμότητας περιλαμβάνει τα εξής: α) εξήγηση σχετικά με τα εν λόγω τμήματα του περιεχομένου που δεν είναι προσβάσιμα και τους λόγους για την απουσία προσβασιμότητας και, ενδεχομένως, προσβάσιμες εναλλακτικές δυνατότητες που παρέχονται,

β) περιγραφή και σύνδεσμο προς τον μηχανισμό διαδικασίας ενημέρωσης και υποβολής παρατηρήσεων, ο οποίος παρέχει τη δυνατότητα σε κάθε πρόσωπο να ενημερώνει τον οργανισμό του δημόσιου τομέα για τυχόν αδυναμία του ιστοτόπου του ή των εφαρμογών του για φορητές συσκευές να συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4 και να ζητεί τις πληροφορίες που ελλείπουν σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 και του άρθρου 5,

γ) ενημέρωση για τη δυνατότητα επικοινωνίας από κάθε ενδιαφερόμενο με θεσμικούς φορείς, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη, σε περίπτωση μη ικανοποιητικής απάντησης στην ενημέρωση ή στα αιτήματα του άρθρου 10.

5. Η δήλωση προσβασιμότητας διαμορφώνεται σύμφωνα με τα υποδείγματα που καθορίζονται από εκτελεστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εφόσον έχουν εκδοθεί.

Άρθρο 8
Μητρώο Δημόσιων Ιστότοπων και Εφαρμογών

1. Στη Γενική Διεύθυνση Δημόσιων Οργανώσεων του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης τηρείται «Μητρώο Δημόσιων Ιστότοπων και Εφαρμογών» (ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.).

2. Στο ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ. εντάσσονται οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα που συμμορφώνονται στις απαιτήσεις προσβασιμότητας των άρθρων 4 και 6. Στο ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ. τηρούνται και οι ισχύουσες και επικαιροποιημένες, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 7, δηλώσεις προσβασιμότητας των οικείων φορέων. Οι ιστότοποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα εντάσσονται στο ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ. με απόφαση του Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ύστερα από γνώμη της Ε.Σ.Α.μεΑ. Με όμοια απόφαση γίνεται η διαγραφή από το ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ. ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα, που δεν πληρούν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας.

3. Ύστερα από αίτημα της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιων Οργανώσεων του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης, οι αρμόδιες οργανικές μονάδες της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Πολιτικής του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης παρέχουν στοιχεία απαραίτητα για την έκδοση των αποφάσεων της παραγράφου 2.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Σ.Α.μεΑ., καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις ένταξης στο ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ., η μορφή και η διαδικασία χορήγησης της γνωμοδότησης της παραγράφου 2 από την Ε.Σ.Α.μεΑ., τα όργανα διαχείρισης της ηλεκτρονικής βάσης, οι τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις και προδιαγραφές της, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό θέμα σχετικό με την εφαρμογή του ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.

5. Με απόφαση του οργάνου διοίκησης του οργανισμού του δημόσιου τομέα, η οποία κοινοποιείται στα Υπουργεία Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, ορίζεται ένας (1) υπάλληλος ΠΕ ή ΤΕ Πληροφορικής για την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική υποστήριξη του οργανισμού ως προς την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και για τη συνεργασία με τις αρμόδιες οργανικές μονάδες των Υπουργείων της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 9
Υποχρέωση δημοσιοποίησης στοιχείων

Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα αναρτούν στον ιστότοπο τους πλήρη στοιχεία για την κατάσταση συμμόρφωσης των ιστότοπων και των εφαρμογών τους για φορητές συσκευές στις διατάξεις του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ’
ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 10
Υποβολή παρατηρήσεων, αιτημάτων για παροχή πληροφοριών και αναφορών (άρθρο 7 παρ. 1 εδάφιο πέμπτο και άρθρο 9 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

1. Κάθε ενδιαφερόμενος, μέσω του μηχανισμού της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του άρθρου 7, έχει δικαίωμα να υποβάλλει παρατηρήσεις ή αίτηση για ενημέρωση ως προς την κατάσταση συμμόρφωσης των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές οργανισμών του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους, ή αίτηση για πληροφορίες που ελλείπουν, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 και το άρθρο 5.

2. Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα αποφαίνονται για τα αιτήματα της παραγράφου 1 μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Αν η αίτηση υποβάλλεται σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή τη διαβιβάζει μέσα σε πέντε (5) ημέρες στον αρμόδιο φορέα. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία αρχίζει από την περιέλευση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία.

3. Αν η αίτηση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί στην προβλεπόμενη από την παράγραφο 2 προθεσμία, λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η αρμόδια υπηρεσία, το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες, γνωστοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο στον αιτούντα τους λόγους της καθυστέρησης και κάθε χρήσιμη πληροφορία.

4. Οι αιτήσεις της παραγράφου 1 και οι αποφάσεις της παραγράφου 2 κοινοποιούνται χωρίς καθυστέρηση, με μέριμνα των οργανισμών του δημόσιου τομέα, στη Γενική Διεύθυνση Δημόσιων Οργανώσεων του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

5. Ειδικά για ζητήματα δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, εφαρμόζονται και οι διατάξεις του άρθρου 72 του ν. 4488/2017 περί του Πλαισίου Προαγωγής για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες.

Άρθρο 11
Επιμόρφωση υπαλλήλων και ευαισθητοποίηση του κοινού (άρθρο 7 παρ. 4 και 5 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

1. Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα μεριμνούν για την κατάρτιση και την επιμόρφωση του προσωπικού τους σε θέματα προσβασιμότητας των δικτυακών τόπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές. Η εκπόνηση, η διαχείριση και ο συντονισμός προγραμμάτων κατάρτισης και επιμόρφωσης του προηγούμενου εδαφίου διενεργούνται από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), σε συνεργασία με την Ε.Σ.Α.μεΑ., ύστερα από σχετικό αίτημα οργανισμού του δημόσιου τομέα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, ύστερα από εισήγηση του διοικητικού συμβουλίου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και της Ε.Σ.Α.μεΑ., καθορίζονται το περιεχόμενο των προγραμμάτων κατάρτισης και επιμόρφωσης, οι προϋποθέσεις κατάρτισης και επιμόρφωσης και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα προγράμματα αυτά.

2. Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα ενημερώνουν και ευαισθητοποιούν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, τους υπαλλήλους και τους εργαζομένους τους, καθώς και το κοινό, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4, τα οφέλη για τους χρήστες και τους ιδιοκτήτες ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, καθώς και για τη δυνατότητα υποβολής αναφορών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης στις διατάξεις του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε’
ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 12
Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων (άρθρο 7 παρ. 3 και άρθρο 8 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

1. Η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4.

2. α) Η μεθοδολογία παρακολούθησης είναι διαφανής, συγκρίσιμη και εύχρηστη, διατίθεται και αναπαράγεται επί τη βάσει των κανόνων του ανοιχτού λογισμικού, καθώς και των ανοιχτών προτύπων και μορφότυπων.

β) Σε κάθε περίπτωση, τηρείται η μεθοδολογία παρακολούθησης που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με εκτελεστικές πράξεις.

3. Μέχρι τον καθορισμό της μεθοδολογίας παρακολούθησης με εκτελεστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η μεθοδολογία αυτή μπορεί να λαμβάνει υπόψη εκθέσεις εμπειρογνωμόνων και περιλαμβάνει:

α) την περιοδικότητα της παρακολούθησης, καθώς και τη δειγματοληψία των ιστότοπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές που υπόκεινται σε παρακολούθηση,

β) σε επίπεδο ιστότοπου, τη δειγματοληψία των ιστοσελίδων και του περιεχομένου τους,

γ) σε επίπεδο εφαρμογών για φορητές συσκευές, το προς εξέταση περιεχόμενο, λαμβανομένων υπόψη της στιγμής της αρχικής θέσης σε λειτουργία της εφαρμογής και των μεταγενέστερων λειτουργικών ενημερώσεων,

δ) την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο πρέπει να αποδεικνύεται επαρκώς η συμμόρφωση ή η παράλειψη συμμόρφωσης στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4, με άμεση παραπομπή, κατά περίπτωση, στις σχετικές περιγραφές του εναρμονισμένου προτύπου ή, ελλείψει αυτού, στις τεχνικές προδιαγραφές της παραγράφου 2 του άρθρου 6 ή στο ευρωπαϊκό πρότυπο της παραγράφου 3 του άρθρου 6,

ε) σε περίπτωση εντοπισμού αδυναμιών συμμόρφωσης των οργανισμών του δημόσιου τομέα, μηχανισμό για την παροχή στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4, σε μορφή που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα για τη διόρθωση των αδυναμιών αυτών,

στ) τις κατάλληλες ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων, εφόσον απαιτούνται, παραδειγμάτων και καθοδήγησης, για αυτόματες και χειροκίνητες δοκιμές και για δοκιμές χρηστικότητας, σε συνδυασμό με τις παραμέτρους δειγματοληψίας, κατά τρόπο συμβατό με την περιοδικότητα της παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων.

4. Η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διευκολύνει την εφαρμογή των απαιτήσεων προσβασιμότητας του άρθρου 4 σε τύπους ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, πέραν των προβλεπομένων από την παράγραφο 1 του άρθρου 2, και ειδικότερα σε ιστότοπους και εφαρμογές για φορητές συσκευές των οποίων η λειτουργία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής διατάξεων που ισχύουν για την προσβασιμότητα.

5. Έως τις 23 Δεκεμβρίου 2021 και στη συνέχεια ανά τριετία, το Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης υποβάλλει έκθεση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα αποτελέσματα της παρακολούθησης της παραγράφου 1, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων των μετρήσεων. Για το περιεχόμενο της έκθεσης εφαρμόζονται οι σχετικές εκτελεστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

6. Η πρώτη έκθεση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλύπτει, για τα μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8, 9, 10 και 11, τα εξής:

α) διαδικασίες για τη δημοσιοποίηση εξελίξεων της πολιτικής για την προσβασιμότητα σε ιστότοπους και σε εφαρμογές για φορητές συσκευές,

β) εμπειρίες και ευρήματα από την εφαρμογή των κανόνων για τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του άρθρου 4,

γ) πληροφορίες συναφείς με την κατάρτιση των υπαλλήλων και των εργαζομένων των οργανισμών του δημόσιου τομέα, καθώς και τις δραστηριότητες ευαισθητοποίησης του κοινού,

δ) πληροφορίες για την εφαρμογή της διαδικασίας υποβολής παρατηρήσεων και αναφορών, όπως προβλέπεται από το άρθρο 10.

7. Το περιεχόμενο των εκθέσεων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το οποίο δεν περιλαμβάνει απαραιτήτως τον κατάλογο των ιστότοπων, των εφαρμογών για φορητές συσκευές ή των οργανισμών του δημόσιου τομέα που εξετάστηκαν, δημοσιοποιείται σε προσβάσιμη μορφή στους ιστότοπους των Υπουργείων Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

8. Μέσα στο πρώτο δίμηνο κάθε έτους ο Υπουργός Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης υποβάλλει στον Πρόεδρο της Βουλής ετήσια έκθεση αποτελεσμάτων για τη συμμόρφωση των οργανισμών του δημόσιου τομέα στις απαιτήσεις προσβασιμότητας του παρόντος. Πριν από την υποβολή της η έκθεση τίθεται σε δημόσια διαβούλευση για δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες. Μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης η έκθεση αναρτάται στους ιστότοπους των Υπουργείων Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης και Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Η έκθεση συζητείται στις αρμόδιες Επιτροπές της Βουλής, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

Άρθρο 13
Μεταβατικές διατάξεις
(άρθρο 12 παρ. 3 της Οδηγίας 2016/2102/Ε.Ε.)

Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα εφαρμόζουν τις διατάξεις του παρόντος Μέρους ως εξής:

α) στους ιστότοπους των οργανισμών του δημόσιου τομέα που δεν έχουν δημοσιοποιηθεί πριν από τις 23 Σεπτεμβρίου 2018 από τις 23 Σεπτεμβρίου 2019,

β) στους ιστότοπους των οργανισμών του δημόσιου τομέα που δεν υπάγονται στην περίπτωση α' από τις 23 Σεπτεμβρίου 2020,

γ) στις εφαρμογές για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα από τις 23 Ιουνίου 2021.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (Ε.Ε.) 2017/2455 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 5ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Άρθρο 14
Αντικείμενο

Με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία το άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/2455 του Συμβουλίου της 5ης Δεκεμβρίου 2017 (EE L 348 της 29.12.2017), σχετικά με τροποποιήσεις της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ (EEL 347 της 11.12.2006).

Άρθρο 15
Τροποποίηση των άρθρων 14 και 476 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)
(άρθρο 1 παρ. 1, 3 και 4 της Οδηγίας)

Στον Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2859/2000 (Α' 248), επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Η παράγραφος 13 του άρθρου 14, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 104 του ν. 4316/2014 (Α' 270), αντικαθίσταται ως εξής:

«13. Παροχή τηλεπικοινωνιακών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών και ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών προς μη υποκείμενους στο φόρο.

α) Ο τόπος παροχής τηλεπικοινωνιακών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών και ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών, ιδίως εκείνων που προβλέπονται στο Παράρτημα VII, προς μη υποκείμενο στο φόρο:

αα) είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο μη υποκείμενος στον φόρο λήπτης είναι εγκατεστημένος ή έχει τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στο εσωτερικό της χώρας,

ββ) δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο μη υποκείμενος στον φόρο λήπτης είναι εγκατεστημένος ή έχει τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του εκτός του εσωτερικού της χώρας.

Το γεγονός ότι ο παρέχων την υπηρεσία και ο λήπτης επικοινωνούν μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν σημαίνει υποχρεωτικά ότι πρόκειται για υπηρεσία παρεχόμενη ηλεκτρονικά.

β) Κατά παρέκκλιση της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης α', ο τόπος παροχής των υπηρεσιών αυτών είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) ο παρέχων την υπηρεσία έχει την εγκατάσταση του ή, ελλείψει εγκατάστασης, την κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του στο εσωτερικό της χώρας και όχι και εντός άλλου κράτους μέλους,

ββ) οι υπηρεσίες παρέχονται σε μη υποκείμενους στον φόρο που είναι εγκατεστημένοι ή έχουν τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος,

γγ) το συνολικό ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των παροχών που αναφέρονται στην υποπερίπτωση ββ' της παρούσας περίπτωσης δεν υπερβαίνει κατά τη διάρκεια του εκάστοτε τρέχοντος ημερολογιακού έτους το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, ούτε υπερέβη το ποσό αυτό κατά τη διάρκεια του προηγούμενου ημερολογιακού έτους.

Αν η παροχή των υπηρεσιών έχει πραγματοποιηθεί σε άλλα νομίσματα, για τον υπολογισμό του ποσού σε ευρώ λαμβάνεται υπόψη η συναλλαγματική ισοτιμία που έχει δημοσιευθεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις 5 Δεκεμβρίου 2017.

Αν κατά τη διάρκεια ενός (1) ημερολογιακού έτους, το συνολικό ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των ανωτέρω παροχών υπερβαίνει το όριο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, από το εν λόγω χρονικό σημείο εφαρμόζεται η υποπερίπτωση ββ' της περίπτωσης α'.

γ) Οι υποκείμενοι στο φόρο της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης β' που παρέχουν υπηρεσίες μέχρι του ορίου των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, προς μη υποκειμένους στον φόρο, που είναι εγκατεστημένοι, έχουν τη μόνιμη κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος, έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν τον τόπο παροχής των υπηρεσιών τους σύμφωνα με την υποπερίπτωση ββ' της περίπτωσης α'. Η επιλογή αυτή γίνεται με υποβολή δήλωσης, η οποία ισχύει τουλάχιστον για δύο (2) ημερολογιακά έτη, μετά την πάροδο των οποίων μπορεί να ανακληθεί. Η ανάκληση ισχύει από το επόμενο ημερολογιακό έτος.

δ) Κατά παρέκκλιση της υποπερίπτωσης αα' της περίπτωσης α, ο τόπος παροχής των ανωτέρω υπηρεσιών

προς μη υποκείμενο στον φόρο λήπτη που είναι εγκατεστημένος ή έχει την κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του στο εσωτερικό της χώρας, δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον ο υποκείμενος στον φόρο παρέχων που είναι εγκατεστημένος ή, ελλείψει εγκατάστασης, έχει την κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του σε άλλο κράτος μέλος πληροί στο κράτος μέλος αυτό προϋποθέσεις ανάλογες αυτών που ορίζονται στην περίπτωση β', εκτός αν ο εν λόγω παρέχων επιλέξει τον τόπο παροχής των υπηρεσιών του σύμφωνα με την υποπερίπτωση αα' της περίπτωσης α'.»

2. Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 47β, όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 104 του ν. 4316/2014, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) «μη εγκατεστημένος στην Ευρωπαϊκή Ένωση υποκείμενος στον φόρο», ο υποκείμενος στον φόρο που δεν έχει την έδρα της οικονομικής δραστηριότητας του ούτε διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

3. Η περίπτωση ε' της παραγράφου 4 του άρθρου 47β αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) δήλωση ότι δεν έχει την έδρα της οικονομικής δραστηριότητάς του ούτε διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.».

Άρθρο 16
Τροποποίηση του άρθρου 8 του ν. 4308/2014
(άρθρο 1 παρ. 2 της Οδηγίας)

Στο άρθρο 8 του ν. 4308/2014 (Α' 251) μετά την παράγραφο 1 προστίθεται νέα παράγραφος 1α ως εξής:

«1α) Τιμολόγιο εκδίδουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, και οι οντότητες που είναι εγγεγραμμένες σε ένα από τα ειδικά καθεστώτα των άρθρων 47β και 47γ του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Άρθρο 17
Έναρξη ισχύος

1. Οι διατάξεις του Πρώτου Μέρους ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις του.

2. Οι διατάξεις του Δεύτερου Μέρους του παρόντος νόμου ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2019.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 12 Φεβρουαρίου 2019

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ Β. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Οι Υπουργοί

Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης	Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης	Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ	**ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΣ**	**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ**
Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Αναπληρώτρια Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Οικονομικών
ΕΥΤΥΧΙΑ ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ	**ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ**	**ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ**
Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών	Υφυπουργός Οικονομικών	Διοικητικής Ανασυγκρότησης
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ	**ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΝΑΤΣΙΟΥ**	**ΜΑΡΙΑ-ΕΛΙΖΑ ΞΕΝΟΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 12 Φεβρουαρίου 2019

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α΄ 131 και π.δ. 29/2018/Α΄58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

• Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο www.et.gr.

• Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• **Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:**

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ’ εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (www.et.gr). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα	Ιστότοπος: **www.et.gr**
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054	Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ **Πωλήσεις - Συνδρομές:** (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180) **Πληροφορίες:** (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000) **Παραλαβή Δημ. Ύλης:** (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)	Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**
Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30	Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

01000191202190008